

**Státní závěrečná zkouška z magisterského oboru
MEDIÁLNÍ STUDIA
(jednooborová)
pro akademický rok 2018 / 2019**

SZZk se skládá ze dvou hlavních částí:

A. Obhajoby diplomové práce,

B. Zkoušky z níže uvedených předmětů.

Předměty zkoušky jednooborového studia jsou dále vymezeny čtyřmi základními okruhy, z nichž dva jsou povinné a v dalších dvou si student volí dle absolvovaných kurzů:

1. **Teorie a analytické přístupy v mediálních studiích**
(témata jsou pokryta kurzy *Metody a techniky výzkumu v sociálních vědách, Kvantitativní výzkum v mediálních studiích, Kvalitativní výzkum v mediálních studiích, Mediální studia 1, Mediální studia 2, Teorie textu, Teorie obrazu, Filosofie médií, Sémiotika médií*)
2. **Historie a současnost médií**
(témata jsou pokryta kurzy *Historie světových médií, Historie českých médií*)
3. **Teoreticko-analytická profilace**
(dle profilace: kulturní, sociologický, filosofický, historický, sémioticko-lingvistický, metodologický)
4. **Kontexty činnosti médií**
(dle profilace: kulturní, sociologický, filosofický, historický, sémioticko-lingvistický, metodologický)

pozn.: U okruhů 3 a 4 je struktura kurzů, jimiž jsou témata pokryta, dána volbou studenta a skladbou kurzů jím absolvovaných.

ad A) SZZk začíná veřejnou obhajobou diplomové práce. Aby student mohl přistoupit k druhé části zkoušky z oboru Mediální studia musí nejprve obhájit předloženou diplomovou práci.

Průběh obhajoby:

- 1) Student představí svoji práci, její předmět, metodiku a klíčová zjištění (v rozsahu cca 10 min); jde-li o práci obsahující výzkum, musí být u obhajoby komisi přiložena (být k dispozici) i veškerá dokumentace výzkumu;
- 2) Hodnocení vedoucího práce;
- 3) Hodnocení oponenta;
- 4) Reakce studenta na posudky;
- 5) Diskuse (student reaguje na otázky členů komise a přítomných);
- 6) Porada komise o zhodnocení práce (za nepřítomnosti studenta a veřejnosti);
- 7) Zveřejnění hodnocení práce.

Celková délka obhajoby je cca 30 minut.

Obhajoba diplomové práce je veřejná (kromě části 6).

ad B) Zkouška začíná písemnou a pokračuje ústní částí.

Ba) Písemná část

K písemné části student přistupuje po úspěšné obhajobě diplomové práce.

Student vypracovává odpovědi na 20 otázek, které pokrývají okruhy **1** a **2** (*Teorie a analytické přístupy v mediálních studiích; Historie a současnost médií*) po dobu max. 120 minut.

Písemná část je hodnocena členy komise bodováním. Ke splnění této části zkoušky je třeba dosáhnout minimálně 70 bodů (ze 100 možných).

Pokud student neuspěje u písemné části SZZk, nemůže pokračovat ústní částí SZZk a musí celou druhou část SZZk (B) absolvovat v dalším termínu.

Bb) Ústní zkouška

K ústní zkoušce student přistupuje až poté, co obhájil svou diplomovou práci a prospěl u písemné části SZZk.

Předměty ústní části SZZk jsou vymezeny uvedenými čtyřmi skupinami okruhů, z nichž dvě jsou povinné (*Teoretické a analytické přístupy v mediálních studiích; Historie a současnost médií*) a v dalších dvou (*Teoreticko-analytická profilace; Kontexty činnosti médií*) si student volí podle své profilace a absolvovaných předmětů.

V *Teorii a analytických přístupech v mediálních studiích* a stejně tak v *Historii a současnosti médií* si student vylosuje okruh, ze kterého bude zkoušen.

V *Teoreticko-analytické profilaci* a stejně tak v *Kontextech činnosti médií* si student vybere vždy jeden z okruhů a tyto dva okruhy uvede na přihlášce k SZZk.

K této části zkoušky je student povinen **předložit seznam odborné literatury**, kterou v průběhu studia nastudoval a z níž se na SZZk připravoval (literatura uvedená na seznamu může být využita při specifikaci vylosovaných otázek; k seznamu může být rovněž přihlédnuto při pokládání doplňujících otázek, které se mohou týkat v seznamu uvedených položek). **Seznam literatury je nutno nejméně 3 pracovní dny před termínem konání SZZk poslat v elektronické formě na e-mail literatura@upmedia.cz.** Tištěnou verzi seznamu, s uvedeným plným jménem studenta a podpisem, si s sebou student přinese k ústnímu zkoušení. Seznam literatury by měl obsahovat nejméně 30 položek, mezi něž se nezahrnují texty učebnicového typu. V seznamu by měla být uvedena minimálně polovina titulů, které byly v předmětech typu A (viz seznam výše) deklarovány jako povinná literatura. Uvedení titulu v seznamu literatury je chápáno jako čestné prohlášení, že student daný titul prostudoval a je kompetentní referovat o jeho obsahu u zkoušky.

Každá část SZZk je hodnocena samostatnou známkou.

Zkouška probíhá v uvedeném pořadí zkoušených částí.

Celková délka ústní zkoušky je cca 60 minut.

*Všechny uvedené podklady k přípravě k SZZk mají charakter **okruhů** – nejedná se o konkrétní otázky, které budou u SZZk položeny. Otázky budou studentovi kladeny zkoušejícími a student na ně musí být schopen reagovat na základě přípravy, a prokázat tak orientaci ve studovaném oboru.*

1. TEORIE A ANALYTICKÉ PŘÍSTUPY V MEDIÁLNÍCH STUDIÍCH

Student si vylosuje jeden z okruhů, z něhož bude zkoušen:

- 1.1. **Studium médií a mediální studia** (historický vývoj oboru, oblasti zájmu, interdisciplinarita, multiparadigmatičnost; teorie masové komunikace)
- 1.2. **Mediální komunikace a komunikační modely** (S-R modely, model Shannona a Weavera, matematická teorie komunikace, model Osgooda a Schramma, spirálový model komunikace, Newcombův model komunikace, model Westleyho a MacLeana, rituálový model komunikace, Hallův model kódování a dekodování).
- 1.3. **Funkcionální pojetí médií.**
- 1.4. **Kritické teorie médií** (Frankfurtská škola: kulturní průmysl, Benjamin, Adorno, Marcuse, Habermas; Althusser, Gramsci).
- 1.5. **Masová versus populární kultura** (midcult, mascult, Macdonald, Eco, Fiske).
- 1.6. **Výzkum účinků masových médií** (procesuální přístupy, teorie konsonance a disonance, dvoustupňová komunikace + teorie názorových vůdců, Lasswell, Lazarsfeld, Katz, teorie užití a uspokojení, spirála mlčení, teorie agenda setting, kultivační analýza, Noell-Neumannová, GUMG)
- 1.7. **Day, masa, veřejnost, publika** (konceptualizace pojmů, jejich vzájemný vztah a historický vývoj; LeBon, Blumer, Habermas, McQuail; výzkumy příjemců mediálních sdělení a jejich konceptualizace, etnografický výzkum publika).
- 1.8. **Birminghamská škola** (mediální studia jako kritika ideologie, Hall, Morley, McRobbie, Fiske, Hartley).
- 1.9. **Mediocentrické pojetí společnosti** (Torontská škola, Innis, McLuhan, „Medium is the message“ a další koncepty; současníci mediocentrického pojetí médií)
- 1.10. **Mediální konstrukce reality, teorie reprezentace** (sociální konstrukce reality, Schulz, Hall, radikální konstruktivistické pojetí).
- 1.11. **Zpravodajský diskurs** (analýza mediálních sdělení, teorie zpravodajských hodnot, teorie gatekeepers).
- 1.12. **Gender a média** (feministická kritika médií; gender v mediálních organizacích, obsazích a publikách; Radway, McRobbie, Ang, Wolf).
- 1.13. **Nová média** (charakteristiky tzv. nových médií; teorie společnosti: informační, síťová, vzdělanostní, participativní ad.)
- 1.14. **Vymezení textu v mediálních studiích** (text z pohledu sémiotiky, lingvistiky, literární vědy a kulturních studií; šíře pojmu text; specifika mediálních textů: texty komplexní a simplexní; poststrukturalistická revize textu; intertextualita mediálních sdělení; vztahy mezi pojmy text a diskurs).
- 1.15. **Základní subjekty mediální komunikace: autor/produktor vs. příjemce/recipient mediálního sdělení** (reálný vs. implikovaný autor, obraz autora v textu; smrt autora – R. Barthes; Goffmanův koncept mediálního producenta; role recipienta při čtení textu: čtenář reálný vs. modelový; kritický vs. naivní čtenář – U. Eco).
- 1.16. **Vybrané přístupy k interpretaci mediálního sdělení** (hermeneutický kruh, hermeneutika důvěry a podezření; Ecův princip ekonomie interpretace; pragmatický přístup k interpretaci; hranice interpretace).
- 1.17. **Od textové analýzy ke (kritické) diskursivní analýze** (lingvistická analýza textu vs. diskursivní analýza; kritická lingvistika, kritická diskursivní analýza, hlavní proudy KDA: sociokognitivní, sociokulturní a sociohistorický přístup; hlavní představitelé).
- 1.18. **Teorie obrazu a mediální studia** (vymezení základních pojmů, vztah teorie obrazu a vs. vizuální studia vs. teorie výtvarného umění, teorie filmu, teorie fotografie, teorie nových médií a další obory – shoda a rozdíly v pojetí předmětu zkoumání, vztahy metod a přístupů; postavení teorie obrazu v mediálních studiích).

- 1.19. **Základní vymezení obrazu v mediálních studiích** (širší pojmu obraz; obraz z pohledu sémiotiky, vizuálních studií, teorie výtvarných umění, kulturních studií a dalších oborů; vizuální kultura, vizuální komunikace a vizuální gramotnost; tzv. nová média a vizualita).
- 1.20. **Sémiotika/rétorika obrazu, kompozice, obrazové kódy** (základní problémy: formální, výtvarné a estetické kategorie; obraz jako reprezentace: ikoničnost vs. indexovost /symptom reality vs. konstrukce reality/; reprezentace a/vs. denotace, problematika perspektivy, analogie a realismu, obrazy technické/digitální/syntetické – forma a/vs. dispozitiv).
- 1.21. **Obraz, písmo a technický obraz** (médiu v teoriích V. Flussera a P. Virilia: médium a skutečnost, médium a dějiny, médium a poznání, mediální revoluce aj.).
- 1.22. **Znak jako médium** (znak v sémiologii a v sémiotice; mediace významu a smyslu: různé přístupy a jejich představitelé; problémy konotace/denotace a extenze/intenze v mediaci).
- 1.23. **Médium a rychlost** (média v teoriích M. Castellse a P. Virilia: ontologické konsekvence – změny v pojetí skutečnosti; epistemologické konsekvence – změny v poznávání skutečnosti).
- 1.24. **Řeč a písmo jako média** (problémy řečové a písmové mediace v teoriích H. Innise, J. Derridy, N. Luhmanna a filosofů řeči/jazyka – řeč, písmo a dějiny; řeč, písmo a společenství; řeč, písmo a svoboda aj.).
- 1.25. **Multimedialita a intertextualita** (synergické působení *nových médií* v teoriích J. Baudrillarda, M. Castellse, J. Derridy, V. Flussera: reprezentace/prezentace reality, konstrukce/dekonstrukce reality, hyperrealita, simulace aj.).
- 1.26. **Základní principy empirické vědy a metodologické koncepty** (vědecké paradigma, revoluce ve vědě, falzifikacionismus, sofistický falzifikacionismus, vědecký anarchismus, výzkumné programy, protokolární věty, rozdíl věd přírodních a sociálních /a humanitních/).
- 1.27. **Základní techniky sběru a analýzy dat** (kvantitativní a kvalitativní metody, jednotlivé techniky těchto větví a jejich využití v mediálních studiích; specifické metody mediálních studií: obsahová analýza, focus group, diskursivní analýza)
- 1.28. **Schéma empirického výzkumu** (indukce a dedukce, kvalitativní a kvantitativní přístup k poznávání reality, survey, proměnná, znak, indikátor, validita a reliabilita).
- 1.29. **Cílová populace a výzkumný vzorek** (odlišnost výběru respondentů v kvalitativním a kvantitativním výzkumu, výběrový a základní soubor, reprezentativita).

Doporučená literatura:

- AUMONT, J.: *Obraz*. Praha: AMU 2005.
- BARTHES, R.: *Mytologie*. Praha: Doplněk 2005.
- BENJAMIN, W.: „Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti.“ In: *Dílo a jeho zdroj*. Praha: Odeon 1984, s. 16–47.
- BERGER, P. – LUCKMANN, T.: *Sociální konstrukce reality*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury 1999.
- BINKOVÁ, P.: „Feministická perspektiva v mediálních studiích.“ In *Revue pro media*. 2004. on-line Dostupné z: http://fss.muni.cz/rpm/Revue/Revue09/archiv_09.htm.
- CÍSAŘ, J. (ed.): *Co je to fotografie?* Praha: Herrmann & synové 2004.
- DEFLEUR, M. L. – BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ, S.: *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum 1996.
- ECO, U.: *Meze interpretace*. Praha: Karolinum 2004.
- ECO, U.: *Skeptikové a těšitelé*. Praha: Argo 2007.
- ECO, U.: *Teorie sémiotiky*. Praha: Argo 2009.
- FAIRCLOUGH, N.: *Analysing Discourse. Textual Analysis for Social Research*. London, New York: Routledge 2003.
- FAY, B.: *Současná filozofie sociálních věd*. Praha: Slon 2002.
- FILIPOVÁ, M. (ed.): *Možnosti vizuálních studií*. Brno: Barrister a Principál 2007.

- FISKE, J. – HARTLEY, J.: *Reading Television*. London: Routledge 1996.
- FISKE, J.: *Introduction to Communication Studies*. Routledge: London 1995.
- FLUSSER, V.: *Do universa technických obrazů*. Praha: OSVU 2001.
- FREEDMAN, D.: „Internet Transformations. "Old" media resilience in the "new media" revolution“ in CURRAN, J. – MORLEY, D. *Media and Cultural Theory*. London: Routledge 2006.
- GALTUNG, J. – ROUGEOVÁ, M.: „Structuring and selecting news.“ In COHEN, S. – YOUNG, J. (eds.): *The manufacture of news*. London: Sage 1973.
- GOMBRICH, E. H.: *Umění a iluze. Studie o psychologii obrazového znázorňování*. Praha: Odeon 1985.
- GOODMAN, N.: *Jazyky umění*. Praha: Academia 2007.
- HALL, S. *Representation: Cultural Representations and Signifying practices*. London: Sage 1997.
- HARTLEY, J.: *Understanding news*. London: Routledge 2005.
- HAUSENBLAS, K.: „Text, komunikáty a jejich komplexy (zamyšlení pojmoslovné).“ In *Slovo a Slovesnost* 45, 1984, s. 1–7.
- HIRSCHOVÁ, M.: *Pragmatika v češtině*. Olomouc: UP 2006.
- HOMOLÁČ, J.: *Intertextovost a utváření smyslu v textu*. Praha: Karolinum 1996.
- JENSEN, K. B. – JANKOWSKI, N. W.: *A Handbook of Methodologies for Mass Communication Research*. London – New York: Routledge 1992.
- JEŘÁBEK, H.: *Počátky komunikačního výzkumu*. Praha: Karolinum 1998.
- JIRÁK J. – KÖPPOVÁ, B.: *Masová média*. Praha: Portál 2009.
- KERLINGER, F. N.: *Základy výzkumu chování*. Praha: Academia 1972.
- KOŘENSKÝ, J. – HOFFMANOVÁ, J. – JAKLOVÁ, A. – MÜLLEROVÁ, O.: *Komplexní analýza komunikačního procesu a textu*. České Budějovice: JČU 1999.
- KRIPPENDORFF, K.: *Content Analysis: an Introduction to Its Methodology*. London Sage 1981.
- KUNCZIK, M.: *Základy masové komunikace*. Praha: Univerzita Karlova: Karolinum 1995.
- MacDONALD, D.: „A Theory of Mass Culture“ In STOREY, J. (ed.): *Cultural Theory and Popular Culture: A Reader*. London: Prentice Hall 1998.
- MACUROVÁ, A. – MAREŠ, P.: *Text a komunikace. Jazyk v literárním díle a filmu*. Praha: Karolinum 1992.
- McLUHAN, M.: *Člověk, média a elektronická kultura*. Výbor z díla. Brno: JOTA 2000.
- McLUHAN, M.: *Jak rozumět médiím*. Praha: Odeon 1991.
- McQUAIL, D. – WINDAL, S.: *Communication models*. London: Prentice Hall 1993.
- McQUAIL, D.: *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál 2009.
- McROBBIE, A.: *Aktuální témata kulturních studií*. Praha: Portál 2006.
- MONACO, J.: *Jak číst film. Svět filmu, médií a multimédií*. Praha: Albatros 2006.
- MOORLEY, D.: *Television audiences and cultural studies*. London: Sage 1992.
- NEKVAPIL J.: *Etnometodologické inspirace*. Monotematické číslo Sociologického časopisu. Praha: Sociologický ústav AV ČR 2010, s. 497–680.
- NEKVAPIL, J. – LEDAUR, I.: „Sekvenční struktury v mediálních dialogických sítích.“ *Sociologický časopis* 38, 2002, č. 4, s. 483-499.
- NEUENDORF, K. A.: *The Content Analysis Guidebook*. London: Sage 2002.
- PANOVSKY, E.: *Význam ve výtvarném umění*. Praha: Odeon 1981.
- PETRUSEK, M.: *Teorie a metoda v moderní sociologii*. Praha, Karolinum, 1993.
- SCHRIFFIN, D. – TANNEN, D. (ed.): *The Handbook of Discourse Analysis*. London: Blackwell 2003.
- SCHULZ, W.: „Masová média a realita ‚Ptolemaiovské‘ a ‚Kopernikovské‘ pojetí.“ In JIRÁK, J. – ŘÍCHOVÁ, B.: *Politická komunikace a média*. Praha: Karolinum 2000, s. 24–40.
- SEDLÁKOVÁ, R.: *Výzkum médií: nepoužívanější metody a techniky*. Praha: Grada 2014.
- SURYNEK, A. – KOMÁRKOVÁ, R. – KAŠPAROVÁ, E.: *Základy sociologického výzkumu*. Praha, Management Press 2001.
- SZCZEPANIK, Petr (ed.): *Nová filmová historie: antologie současného myšlení o dějinách kinematografie a audiovizuální kultury*. Praha: Herrmann & synové 2004.
- THOMPSON, J.: *Média a modernita*. Praha: Karolinum 2004.
- TRAMPOTA, T.: *Zpravodajství*. Praha, Portál 2006.
- TRAMPOTA, T. – VOJTĚCHOVSKÁ, M.: *Metody výzkumu médií*. Praha, Portál 2010.
- TURNER, G.: *British Cultural Studies*. London: Routledge 2000.

van ZONEN, L.: *Feminist Media Studies*. London: Sage 1994.

VOLEK, J.: „Mediální studia mezi kritikou ideologie a kritikou informace.“ In *Média a realita*. Brno: Masarykova universita v Brně, 2003, s. 11–34.

WETHERELL, M. – TAYLOR, S. – YATES S. J.: *Discourse Theory and Practice. A Reader*. London: Thousand Oaks, New Delhi: Sage 2001.

2. HISTORIE A SOUČASNOST MÉDIÍ

Student si vylosuje jeden z okruhů, z něhož bude zkoušen:

- 2.1. **Počátky masové komunikace, její proměny na začátku novověku** (knihtisk; předchůdci periodického tisku; raně novověké mediální systémy; raná čtenářská veřejnost; lid a nová média; první periodika; technologické a organizační inovace v mediích; právní rámec, cenzura).
- 2.2. **Média v době přechodu od tradiční k moderní společnosti** (sociální, ekonomické, politické proměny; počátky moderního národního státu; problematika svobody tisku; „moderní“ novinářské prostředí – mezi svobodnou konkurencí a monopolem; média jako prostředek politického soupeření – př. Anglie, USA, Francie aj.);
- 2.3. **Média ve světě v 19. století** (průmyslová revoluce a média; rozvoj nových technologií, dopravy aj.; elitní/masový tisk, stranický tisk, vývoj vztahů státu a tisku; podnikání v mediích, konkurenční boj vydavatelů; profesionalizace novinářů).
- 2.4. **Zpravodajské agentury a jejich mezinárodní rozměr** (Havas, Reuter, Wolff, Associated Press; sféry vlivu, počátky globální komunikace).
- 2.5. **Česká tištěná média v době národně-emancipačního procesu první půle 19. století** (Vývoj novin a časopisů do roku 1848, během revoluce 1848–1849 a po nástupu neoabsolutismu. Hlavní periodika; osobnosti; tiskové poměry a cenzurní praxe);
- 2.6. **Rozvoj politického tisku od 60. let 19. století**. (Tisk jako reprezentant politické veřejnosti. Postupná proměna veřejné sféry. Stranicko-politická diferenciacce v tištěných mediích do přelomu 19. a 20. století).
- 2.7. **První světová válka jako mediální válka** (propaganda; cenzura; dopady válečných restrikcí na média).
- 2.8. **Meziválečná média v Evropě** (vlastnická koncentrace; mediální impéria; počátky rozhlasového vysílání; sovětský komunismus, německý nacismus a média; druhá světová válka a média).
- 2.9. **Česká média první republiky** (obecná charakteristika médií, tiskové poměry a cenzurní praxe, informační zdroje, média a politické strany, dobová nová média).
- 2.10. **Česká média za druhé republiky a protektorátní média** (obecná charakteristika, proměny tiskových poměrů a cenzurní praxe; média mezi kolaborací a odbojem).
- 2.11. **Česká média třetí republiky** (obecná charakteristika médií, tiskové poměry, legislativa, média jako nástroj společenské očisty).
- 2.12. **Vývoj médií v liberálních západních demokraciích po roce 1945**.
- 2.13. **Česká média v područí státu a stranického aparátu KSČ** (proměna struktury médií od roku 1948 do 60. let 20. století; kontrola a řízení médií – legislativa, cenzurní praxe, postavení novinářů aj., dobová nová média).
- 2.14. **Česká média během měsíců pražského jara a po nástupu normalizace** (liberalizace v mediální praxi, otázka cenzury, role médií za vojenské intervence v srpnu 1968, obnova mocenské kontroly nad médii).
- 2.15. **Současné tendence vývoje médií ve světě** (globalizace, komercializace, depolitizace; tradiční vs. nová média – antagonismus nebo koexistence?).

Doporučená literatura:

- BEDNAŘÍK, P. – JIRÁK, J. – KÖPPLOVÁ, B.: *Dějiny českých médií. Od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011.
- BERÁNKOVÁ, M.: *Dějiny československé žurnalistiky. Díl I*. Praha: Novinář 1981.
- BERÁNKOVÁ, M. – KŘIVÁNKOVÁ, A. – RUTTKAY, F.: *Dějiny československé žurnalistiky. Díl 3*. Praha: Novinář 1988.
- BLODIGOVÁ, A. – KÖPPLOVÁ, B. – SEKERA, M.: *Dějiny českého novinářství a českých novinářských spolků. Katalog Výstavy k dějinám českého tisku na území České republiky*. Praha: SÚA 2002.
- ČÁBELOVÁ, L.: *Radiojournal. Rozhlasové vysílání v Čechách a na Moravě v letech 1923–1939*. Praha: Karolinum 2003.
- DRÁPALA, M.: *Na ztracené vartě Západu. Antologie české nesocialistické publicistiky z let 1945–1948*. Praha: Prostor 2000.
- EMERY, M. – EMERY, E.: *The Press and America. An interpretive History of the Mass Media*. Prentice-Hall: New Jersey (jakékoli vydání).
- GORMAN, L. – McLEAN, D.: *Media and Society in the Twentieth Century*. London: Blackwell Publishing 2003.
- HABERMAS, J.: *Strukturální přeměna veřejnosti. Zkoumání jedné kategorie občanské společnosti*. Praha: Filosofia 2000.
- HOCH, K.: „Dějiny novinářství od r. 1860 do doby současné.“ In: *Československá vlastivěda. VII. Písemnictví*. Praha: Sfinx 1933.
- JEŠUTOVÁ, EVA a kol.: *Od mikrofonu k posluchačům. Z osmi desetiletí českého rozhlasu*. Praha: Český rozhlas 2003.
- KONČELÍK, J. – VEČEŘA, P. – ORSÁG, P.: *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál 2010.
- KONČELÍK, J.: „Řízení a kontrola českého tisku v Protektorátu Čechy a Morava“. In FORET, M. – LAPČÍK, M. – ORSÁG, P.: *Média dnes. Reflexe mediality, médií a mediálních obsahu*. Olomouc: UP 2008, s. 295–311.
- KÖPPLOVÁ, B. a kol.: *Dějiny českých médií v datech: rozhlas, televize, mediální právo*. Praha: Karolinum 2003.
- KÖPPLOVÁ, B. – KÖPPL, L.: *Dějiny světové žurnalistiky I. Celý svět je v novinách*, Praha: Novinář 1989.
- KUBÍČEK, J.: *Dějiny žurnalistiky na Moravě. První století českých časopisů 1848–1948*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost 2013.
- PROKOP, D.: *Boj o média*. Praha: Karolinum 2005.
- SERAFÍNOVÁ, D.: *Dejiny svetového novinárstva II. Dejiny francúzskeho novinárstva*. Bratislava: Univerzita Komenského 1994.
- SERAFÍNOVÁ, D.: *Dejiny svetového novinárstva IV. Dejiny nemeckého novinárstva*. Bratislava: Univerzita Komenského 1999.
- ŠEFČÁK, L. – VOJTEK, J.: *Dejiny svetového novinárstva I. Dejiny anglického novinárstva*. Bratislava: Univerzita Komenského 2003.
- ŠEFČÁK, L. – VOJTEK, J.: *Dejiny svetového novinárstva III. Dejiny amerického novinárstva*. Bratislava: Univerzita Komenského 2003.
- TUNSTALL, J.: *The Media are American*. New York: Columbia University Press 1977.
- TUNSTALL, J.: *The Media were American. U.S. Mass Media in Decline*. Oxford: Oxford University Press 2008.

3. TEORETICKO-ANALYTICKÁ PROFILACE

Student volí svou profilaci dle absolvovaných předmětů, tedy specializace zvolené během studia. Svoji znalost dané problematiky demonstruje souvislou prezentací zvoleného tématu v délce cca 10 minut (lze využít i prezentaci v Powerpointu). V následné diskusi nad tématem student musí prokázat svoji znalost zvoleného tématu. Otázky mu mohou klást všichni členové komise.

Student nahlásí téma prezentace v přihlášce ke SZZk a uvede k němu alespoň 10 titulů, které budou předmětem/rámcem další diskuse. Student může využít materiály vztahující se k jeho diplomové práci, obsahem prezentace nemůže být (prezentace) diplomové práce! Téma prezentace je třeba volit tak, aby bylo pro studenta specifické a odráželo jeho zaměření/specializaci. Nemá tedy vycházet z náplně povinných kurzů, ale z oblasti, na kterou se student zaměřuje a v níž je ve srovnání s ostatními kolegy odborníkem. Proto by téma mělo být vymezeno poměrně úzce a představeno do hloubky.

Po odevzdání přihlášky ke SZZk může být student upozorněn, že navržené téma prezentace není vhodně specifikováno nebo že uvedený seznam literatury ke zkoušce je nedostatečný a je třeba jej doplnit, proto je nezbytné konzultovat podobu prezentace v dostatečném předstihu se členy katedry.

4. KONTEXTY ČINNOSTI MÉDIÍ

Ze sedmi vypsanych skupin okruhů (4.1–4.7) si student zvolí jednu dle absolvovaných předmětů, tedy specializace zvolené během studia. Svou volbu uvede v přihlášce ke SZK.

V den zkoušky si z dané skupiny losuje okruh, z něhož mu komise klade otázky.

4.1. kulturní

(témata jsou pokryta např. kurzy *Kulturní studia*, *Teorie kultury*, *Kulturní a sociální antropologie*, *Úvod do studia populární kultury*, *Populární kultura a její žánry*, *Teorie publika* apod.)

- a. **Vymezení kultury, její původ, povaha a struktura, různá pojetí a přístupy** (axiologické, redukcionistické a antropologické pojetí kultury; reálná kultura, ideální kultura, kulturní konstrukt).
- b. **Axiologické teorie kultury** (kultura a civilizace; renesanční, osvícenské a klasické teorie kultury; teorie kultury v Geisteswissenschaften a v Kulturwissenschaften; limity axiologických teorií kultury).
- c. **Teorie kultury reálných věd** (obrat k vědecké teorii kultury – Klemm a Tylor; teorie distribuce kultury; teorie organizace kultury; teorie symbolizace kultury).
- d. **Komunikace a jazyk, kulturní etnocentrismus versus kulturní relativismus.**
- e. **Vysoká a nízká kultura; masová versus populární a lidová kultura; problematika subkultur a kontrakultur** (teorie vyšší a nižší kultury; prahy zmasovění a kulturní směna; masová kultura jako kultura médií; postmoderní kultura v pozdně moderní společnosti.).
- f. **Vybrané teoretické a metodologické přístupy k populární kultuře** (ideologický, estetický a rituální přístup k populární kultuře; žánrová a recepční analýza; populární kulturní žánry; typy, žánrové definice a historie vybraných kategorií: populární hudba, literatura, komiks, televize, film).
- g. **Mediální studia a/jako kulturní studia** (vymezení oboru; kulturalismus, strukturalismus a poststrukturalismus, marxismus, feminismus, postmodernismus).
- h. **Mediální studia a sociální a kulturní antropologie** (vymezení oboru a jeho historická tradice, klíčové postavy a směry; systém kulturologických disciplin).

Doporučená literatura:

- ANG, I.: *Watching Dallas: Soap Opera and the Melodramatic Imagination*. London: Methuen 1985.
- BARKER, Ch.: *Slovník kulturních studií*. Praha: Portál 2006.
- BARTHES, R.: *Mytologie*. Praha: Dokořán 2004.
- BENJAMIN, W.: *Dílo a jeho zdroj*. Praha: Odeon 1979 (stať *Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti*)
- BERGER, A. A.: *Popular Culture Genres*. Newbury Park: Sage 1992.
- BRAND, P. Z. (ed.): *Beauty Matters*. Indianapolis: Indiana University Press 2000.
- CARROLL, N.: *A Philosophy of Mass Art*. New York: Oxford University Press 1998.
- deCERTEAU, M.: *The Practice of Everyday Life*. Berkeley: University of California Press 1984.
- EAGLETON, T.: *Úvod do literární teorie*. Praha: Triáda 2005.
- ELIADE, M.: *Posvátné a profánní*. Praha: ČKA 1994.
- ECO, U.: *Skeptické a těšitelé*. Praha: Svoboda 1995.
- FINGEROTH, D.: *Superman on the Couch: What Superheroes Really Tell Us About Ourselves and Our Society*. New York: Continuum 2004.
- FISKE, J.: *Reading Popular Culture*. London: Unwin Hyman 1989.
- FISKE, J.: *Understanding Popular Culture*. London: Unwin Hyman 1989.
- FRANKLIN, S. a kol. (ed.): *Off Centre: Feminism and Cultural Studies*. London: HarperCollins 1991.
- FRAZER, J.G.: *Zlatá ratoleť*. Praha: Mladá fronta 1994.

- GANS, H.: *Popular Culture and High Culture: An analysis and evaluation of taste*. New York: Basic Books 1974.
- GRAMSCI, A.: „Hegemony, Intellectuals and the State“ In STOREY, J. (ed.): *Cultural Theory and Popular Culture: A Reader*. London: Prentice Hall 1998, s. 210–216.
- GRAMSCI, A.: *Sešity z vězení*. Praha: Československý spisovatel 1959.
- GRANT, B. K.: *Film Genre Reader*. Austin: University of Texas Press 1986.
- GREENBERG, C.: „Avantgarda a kýč“ In: *Labyrinth revue 2000*, č. 7–8, s. 69–74.
- GWENLLIAN-JONES, S.: „Histories, Fictions and Xena: Warrior Princess.“ In BROOKER, W. – JERMYN, D. (eds.): *The Audience Studies Reader*. London: Routledge 2003.
- HALL, S. – WHANNEL, P.: *The Popular Arts*. London: Hutchinson 1964.
- HAWKES, T.: *Strukturalismus a sémiotika*. Brno: Host 1999.
- HEBDIGE, D.: *Subcultures: The Meaning of Style*. London: Methuen 1979.
- HILLS, M.: „Defining Cult TV: Texts, Inter-texts and Fan Audiences.“ In ALLEN, R. C. – HILL, A.: *The Television Studies Reader*. London: Routledge 2004.
- HUBÍK, S.: *Postmoderní kultura*. Olomouc: Votobia 1993.
- JENKINS III, H.: „Star Trek Rerun, Reread, Rewritten: Fan Writing as Textual Poaching.“ In NEWCOMB, H. (ed.): *Television: The Critical View*. New York: Oxford University Press 2000.
- KAMINSKY, S. M. – MAHAN, J. H.: *American Television Genres*. Chicago: Nelson-Hall 1985.
- KROEBER, A.L., KLUCKHOHN, C.: *Kritický nástin systémů a definic kultury*. Brno: KKS 1969.
- Le GOFF, J.: *Kultura středověké Evropy*. Praha: Odeon 1991
- LÉVY, P.: *Kyberkultura*. Praha: Karolinum 2000.
- MALINOWSKI, B.: *Vědecká teorie kultury*. Brno: KKS 1968.
- MacDONALD, D.: „A Theory of Mass Culture“ In STOREY, J. (ed.): *Cultural Theory and Popular Culture: A Reader*. Hemel Hempstead: Harvester Wheatsheaf 1994.
- McROBBIE, A.: *Aktuální témata kulturních studií*. Praha: Portál 2006.
- McROBBIE, A.: *Postmodernism and Popular Culture*. London: Routledge 1994.
- MILNER, A.: *Contemporary Cultural Studies*. London: UCL Press 1994.
- MITTEL, J.: *Genre and Television. From Cop Shows to Cartoons in American Culture*. New York and London: Routledge 2004.
- NAVA, N. – NAVA, O.: „Discriminating of duped? Young People as Consumers of Advertising/Art.“ In CORNER, J. – HARVEY, S. (eds.): *Television Times – A Reader*. London and New York: Arnold 1996.
- PROPP, V. J.: *Morfologie pohádky a jiné studie*. Praha: H&H 1998.
- STOREY, J.: *An Introduction to Cultural Theory and Popular Culture*. Athens GA: University of Georgia Press 1998.
- STOREY, J.: *Inventing Popular Culture. From Folklore to Globalization*. Malden, Mass.: Blackwell 2003.
- STRIANTI, D.: *An Introduction to Theories of Popular Culture*. London: Routledge 1995.
- SOUKUP, V.: *Dějiny sociální a kulturní antropologie*. Praha: Karolinum 1996.
- SOUKUP, V.: *Přehled antropologických teorií kultury*. Praha: Portál 2000.
- SOUKUP, V.: *Dějiny antropologie*. Praha: Karolinum 2004.
- WILLIAMS, R.: *The Long Revolution*, Harmondsworth: Penguin 1965.

4.2. sociologický

(témata jsou pokryta např. kurzy *Současná sociologie*, *Teorie publika*, *TV Studies*, *Společenskovední paradigmatata* apod.)

- a. **Sociologie jako alternativní přístup k poznávání světa** (vymezení, předmět studia a její využití).
- b. **Velká sociologická paradigmatata** (konsenzuální, konfliktologické a interpretativní).
- c. **Sociologie vědění a sociální konstruktivismus** (společnost je subjektivní i objektivní realita).

- d. **Vrůstání do společnosti** (socializace a problematika genderu, sociální interakce v každodenním životě, sociální role a status, sociální skupiny).
- e. **Modernita a racionalita** (byrokracie, industrializace, globalizace).
- f. **Charakteristiky současné společnosti** (společnost tradiční, moderní, riziková, informační, vědění, mcdonaldizovaná, konce práce, volného času, konzumní apod.).
- g. **Společnost pozdní modernity versus postmoderní společnost** (Giddens, Lyotard, Baumann).
- h. **Současná česká společnost** (sociální stratifikace, demografické chování).
- i. **Aktuální témata současné sociologie** (sociologie rodiny, vzdělání, práce a nezaměstnanost, sociální stratifikace, sociální deviace, móda, identita).
- j. **Specifika sociologického poznávání reality** (kvalitativní versus kvantitativní paradigma, výzkumné strategie).
- k. **Publikum jako imaginární komunita nebo subkultura** (každodennost, fandom atd.).

Doporučená literatura:

- BARŠA, P. a kol.: *Dialog teorií*. Praha: SLON – Sociologické nakladatelství 2009
- BAUMAN, Z.: *Úvahy o postmoderní době*. Praha: Slon 1995.
- BAUMAN, Z.: *Myslet sociologicky: Netradiční uvedení do sociologie*. Praha: Slon 1996.
- BERGER, P.: *Pozvání do sociologie*. Praha: Barrister & Principál 2003.
- BERGER, P. L. – LUCKMANN, T.: *Sociální konstrukce reality*. Brno, CDK 1999.
- BOURDIEU, P.: *Teorie jednání*. Praha: Karolinum 1998.
- GIDDENS, A.: „Produkce a reprodukce sociálního života. Závěr: Některá nová pravidla sociologické metody.“ In KELLER, J.: *O povaze sociální reality*. Brno. MU 1987, s. 93–110.
- HABERMAS, J.: *Strukturální přeměna veřejnosti. Zkoumání jedné kategorie občanské společnosti*. Praha: Filosofia 2000.
- HARRINGTON, A.: *Moderní sociální teorie*. Praha: Portál 2006.
- HUBÍK, S.: *Sociologie vědění*. Praha: Slon 1999.
- KELLER, J.: *Úvod do sociologie*. Praha: Slon 1991.
- KELLER, J.: *Dvanáct omylů sociologie*. Praha: Slon 1995.
- KELLER, J.: *Teorie modernizace*. Praha: Slon 2007.
- KELLER, J. – TLUSTÝ, L.: *Chrást, výťah a pojišťovna*. Praha: Slon 2007.
- KOL. AUTORŮ: *Současná česká společnost*. Praha, SOU AV ČR 2002.
- LYOTARD, J.-F.: *O postmodernismu*. Praha: FÚ AV ČR 1993, s. 97–177.
- MERTON, R. K.: *Studie ze sociologické teorie*. Praha: Slon 2000.
- MILLS, Ch. W.: *Sociologická imaginace*. Praha: Slon 1999.
- MOŽNÝ, I.: *Rodina a společnost*. Praha: Slon 2006.
- NOHEJL, M.: *Lebenswelt a každodennost v sociologii Alfreda Schutze: pojednání o východiscích fenomenologické sociologie*. Praha: Slon 2001, s. 70–79.
- PETRUSEK, M.: *Společnosti pozdní doby*. Praha: Slon 2006.
- PUNCH, K. F.: *Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Portál 2008.
- RIFKIN, J.: „The End of Work.“ In: *The End of Work. The Decline of the Global Labor Force and the Dawn of the Post-Market Era*. New York: G. P. Putnam's Sons 1995.
- RITZER, G.: *McDonaldizace společnosti*. Praha: Academia 1996.
- SIMMEL, G.: *Peníze v moderní kultuře a jiné eseje*. Praha: Slon 1997.
- SURYNEK, A. – KOMÁRKOVÁ, R. – KAŠPAROVÁ, E.: *Základy sociologického výzkumu*. Praha, Management Press 2001.
- ŠUBRT, J. – BALON, J.: *Soudobá sociologická teorie*. Praha: Grada 2010.
- ŠUBRT, J. a kol.: *Soudobá sociologie I. Teoretické koncepce a jejich autoři*. Praha: Karolinum 2007.
- ŠUBRT, J. a kol.: *Soudobá sociologie II. Teorie sociálního jednání a sociální struktury*. Praha: Karolinum 2008.
- ŠUBRT, J. a kol.: *Soudobá sociologie III. Diagnózy soudobých společností*. Praha: Karolinum 2008.
- ŠUBRT, J. a kol.: *Soudobá sociologie IV. Aktuální a každodenní*. Praha: Karolinum 2010
- TUČEK, M. a kol.: *Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí*. Praha: Slon 2003.

VIDOVIČOVÁ, L.: *Věková diskriminace – ateismus: úvod do teorie a výskyt diskriminačních přístupů ve vybraných oblastech s důrazem na pracovní trh*. Praha: VÚPSV 2005. [on-line] Dostupné z: <http://www.vupsv.cz/vidovicova-ageismus.pdf>

VODÁKOVÁ, A. a kol.: *Sociologické školy, směry, paradigmata*. Praha: Slon 2000.

WEBER, M.: *Autorita, etika a společnost*. Praha: Mladá fronta 1997.

4. 3. filosofický

(témata jsou pokryta např. kurzy *Filosofie médií*, *Vybrané kapitoly z filosofie 20. století*, *Filosofie jazyka a komunikace*, *Jazyk a svět* apod.)

- a. **Jazyk a svět: od mentální reprezentace k jazykové reprezentaci světa** (poznání jako reprezentace, role mediální reprezentace skutečnosti: empirismus vs. apriorismus, Wittgenstein, Quine, Davidson, Goodman).
- b. **Modernizace a moderní filosofie; postpozitivismus** (univerzalizace a racionalizace; vědomí/subjekt; Feyerabend, Kuhn, Lakatos).
- c. **Poststrukturalismus a postmodernismus** (Barthes, Derrida, Foucault; *Baudrillard*, *Lyotard*).
- d. **Analytická filozofie a filozofie komunikativního jednání** (pozdní Wittgenstein, Davidson; Habermas).
- e. **Neopragmatismus a hermeneutika** (inter/subjektivní komunikace; neuvědomované struktury; vědomí „konce“; nerozhodnutelnost významu; meze západní/patriarchální racionality).
- f. **Druh média a jeho ontologické, gnozeologické a praktické konsekvence** (médium a intertextové vztahy – problémy původu a kritérií skutečnosti; multimediální rozšíření intertextuality o „novou nepřehlédnutelnost“).
- g. **Typ interakce a jeho ontologické, gnozeologické a praktické konsekvence** (typy interakce a odpovídající způsoby zprostředkování; typy interakce a způsoby a důsledky komunikační mediace).
- h. **Typ sítě a jeho ontologické, gnozeologické a praktické konsekvence** (sítě a média v předmoderní, moderní a pozdně moderní komunikaci; síťová společnost a problém dromokratické teleaktivity).

Doporučená literatura:

BARTHES, R.: *Nulový stupeň rukopisu*. Praha: Československý spisovatel 1967.

BAUDRILLARD, J.: *Dokonalý zločin*. Olomouc: Periplum 2001.

BAUDRILLARD, J.: *Rozhovory s Baudrillardem*. Olomouc: Votobia 1997.

BAUDRILLARD, J.: *Selected Writings*. Cambridge: Polity Press 1988.

CASTELLS, M.: *The Rise of Network Society*. Cambridge, Mass.: Blackwell 2000.

DAVIDSON, D.: *Čin, mysl, jazyk*. Bratislava: Archa 1997.

DELEUZE, G.: *Podla čoho rozpoznáme štrukturalizmus?* Bratislava: Archa 1993.

DERRIDA, J.: *Gramatológia*. Bratislava: Archa 1999.

DERRIDA, S.: *Texty k dekonstrukci*. Bratislava: Archa 1993.

FEYERABEND, P.: *Rozprava proti metodě*. Praha: Aurora 2001.

FLUSSER, V.: *Do univerza technických obrazů*, Praha: OSPVU 2001.

FLUSSER, V.: *Jazyk a skutečnost*. Praha: Triáda 2005.

FLUSSER, V.: *Za filozofii fotografie*. Praha: Hynek 1994.

FOUCAULT, M.: *Dohlížet a trestat: kniha o zrodu vězení*. Praha: Dauphin 2000.

FOUCAULT, M.: *Slova a věci*. Brno: Computer Press 2007.

HABERMAS, J.: *Theorie des kommunikativen Handelns*. Frankfurt a/M: Suhrkamp 1981.

HORSTER, D.: *Jürgen Habermas: úvod k dílu*. Praha: Svoboda 1995.

HROCH, J.: *Filozofická hermeneutika v dějinách a současnosti*. Brno: MU 2003.

HUBÍK, S.: *K postmodernismu obratem k jazyku*. Boskovice: Albert 1994.

KUHN, T. S.: *Struktura vědeckých revolucí*. Praha: OIKOYMENH 1997.
 LÉVY, P.: *Kyberkultura*. Praha: Karolinum 2000.
 LYOTARD, J.-F.: *O postmodernismu*. Praha: Filozofický ústav AV ČR 1993.
 NAGL-DOCEKAL, H.: *Feministická filozofie*. Praha: SLON 2007.
 PUTNAM, H. – RORTY, R.: *Co po metafyzice?* Bratislava: Archa 1997.
 QUINE, W. V.: *Hledání pravdy*. Praha: Herrmann a synové 1994.
 QUINE, W. V.: *Z logického hlediska*. Bratislava: Kalligram 2006.
 RORTY, R.: *Filozofia a zrkadlo prírody*. Bratislava: Kalligram 2000.
 RORTY, R.: *Nahodilosť, ironie, solidarita*. Praha: Pedagogická fakulta UK 1996.
 THOMPSON, J. B.: *Média a modernita*. Praha: Karolinum 2004.
 VIRILIO, P.: *Informatická bomba*. Červený Kostelec: Pavel Mervart 2004.
 VIRILIO, P.: *Stroj videnia*. Bratislava: Slovenský filmový ústav 2002.
 VIRILIO, P.: *Válka a film: logistika vnímání*. Červený Kostelec: Pavel Mervart 2007.
 WELSCH, W.: *Naše postmoderní moderna*. Praha: Zvon 1994.
 WITTGENSTEIN, L.: *Filozofická zkoumání*. Praha: Filosofia 1998.

4. 4. historický

(témata jsou pokryta např. kursy *Historie světových a českých médií*, *Vybrané osobnosti a kauzy českých a světových médií*, *Metody a současné trendy historického bádání*, *Text a kontext*, *Mezi modernou a postmodernou*, *Evropští intelektuálové raného novověku* apod.)

- a. **Historie a historické poznání v kontextu mediálních studií.**
- b. **Média jako historický pramen. Možnosti a limity interpretace.**
- c. **Vybrané osobnosti českých médií.**
- d. **Vybrané osobnosti světových médií.**
- e. **Vybrané kauzy dějin médií.**

Doporučená literatura:

APPLEBYOVÁ, J. – HUNTOVÁ, L. – JACOBOVÁ, M.: *Jak říkat pravdu o dějinách. Historie, věda, historie jako věda a Spojené státy americké*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury 2002.
 BARTOŠ, J.: „Noviny jako historický pramen.“ In: Marek, Pavel (ed.): *Tisk a politické strany*. Olomouc: FF UP 2001, s. 7–16.
 BLÁHOVÁ, K. – SLÁDEK, O. (eds.): *O psaní dějin*. Praha: Academia 2007.
 BOURNE, R.: *Lords of Fleet Street. The Harmsworth Dynasty*. London: Unwin Hyman 1990.
 BRIAN, D.: *Joseph Pulitzer: A Life*. New York: Wiley 2001.
 BRIGGS, A. – BURKE, P.: *A Social History of the Media. From Gutenberg to the Internet*. London: Polity Press 2007.
 BURKE, P.: *Společnost a vědění*. Praha: Karolinum 2007.
 CURRAN, J. – SEATON, J.: *Power without responsibility. The press and broadcasting in Britain*. London: Routledge 1997.
 De CERTEAU, M.: *Psaní dějin*. Brno: CDK 2011.
 FANG, I.: *A History of Mass Communication. Six Information Revolutions*. Boston: Focal Press 1997.
 GARTH, S. J. – O'DONNELL, V.: *Propaganda and Persuasion*. London: Sage 2006.
 GEBHART, J. – KUKLÍK, J.: *Druhá republika 1938-1939. Svár demokracie a totality v politickém, společenském a kulturním životě*. Praha: Paseka 2004.
 HROCH, M.: *Na prahu národní existence: touha a skutečnost*. Praha: Mladá fronta 1999.
 HROCH, M.: *V národním zájmu*. Praha: NLN 1999.
 CHALUPNÝ, E.: *Havlíček – prostředí, osobnost, dílo*. Praha: Melantrich 1929.
 IGGERS, G.: *Dějepisectví ve 20. století*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2002.
 KAPLAN, K. – TOMÁŠEK, D.: *O cenzuře v Československu v letech 1945–1956*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 1994.
 KÁRNÍK, Z.: *České země v éře První republiky (1918–1938)*. Praha: Libri 2000.
 KONČELÍK, J. – KÖPPLOVÁ, B. – KRYŠPÍNOVÁ, J.: *Český tisk pod vládou Wolfganga Wolframa von Wolmar*. Praha: Karolinum 2003.

- KOSATÍK, P.: *Ferdinand Peroutka. Pozdější život (1938–1978)*. Praha: Paseka 2000.
- KOSATÍK, P.: *Ferdinand Peroutka. Život v novinách (1895–1938)*. Praha: Paseka 2003.
- KŘEN, J.: *Dvě století střední Evropy*. Praha: Argo 2005.
- LE GOFF, J.: *Paměť a dějiny*. Praha: Argo 2007.
- MACURA, V.: *Znamení zrodu: České národní obrození jako kulturní typ*. Praha – Jinočany: H+H 1995.
- MORAVA, J.: *C. k. disident Karel Havlíček*. Praha: Panorama 1991.
- NOIRIEL, G.: *Úvod do sociohistorie*. Praha: SLON, 2012.
- OTÁHAL, M.: *Ferdinand Peroutka, muž Přítomnosti*. Praha: Melantrich 1992.
- PASÁK, T.: *Soupis legálních novin, časopisů a úředních věstníků v českých zemích z let 1939-1945*. Praha: Univerzita Karlova 1980.
- PERNES, J.: *Svět Lidových novin 1893–1993*. Praha: Lidové noviny 1993.
- PROCTER, B.: *William Randolph Hearst. The Early Years, 1863–1910*. New York: Oxford University Press 1998.
- SCHUDSON, M.: *Discovering the News. A social history of American Newspapers*. New York: Basic Books 1980.
- SCHUDSON, M.: *Watergate in American Memory. How we Remember, Forget and Reconstruct the Past*. New York: Basic Books 1992.
- SPARKS, C. – READING, A.: *Communism, Capitalism and the Mass Media*. London: Sage 1998.
- ŠTAIF, J.: *Obezřetná elita: česká společnost mezi tradicí a revolucí 1830–1851*. Praha: Dokořán 2005.
- TŘEŠTÍK, D.: *Češi a dějiny v postmoderním očistci*. Praha: NLN 2005.
- VOŠAHLÍKOVÁ, P. – ŘEPA, M.(eds.): *Bratři Grégové a česká společnost v druhé polovině 19. století*. Praha: Historický ústav AV ČR 1997.

4. 5. sémioticko-lingvistický

(témata jsou pokryta např. kurzy *Sémiotika médií, Teorie interpretace* apod.)

- a. **Řeč/jazyk/komunikace a jejich systémové zkoumání v různých disciplínách** (logika, lingvistika, filosofie jazyka, teorie informace, obecná systémová teorie, etnosémantika, mediální studia; společné problémy: znak, jeho funkce a produkce).
- b. **Hlavní iniciativy sémiotiky a jejich význam pro zkoumání komunikace a médií I.** (Peirceho teorie interpretace a znakových kódech; Morrisova teorie syntaktických, sémantických a pragmatických základů znakové produkce)
- c. **Hlavní iniciativy sémiotiky a jejich význam pro zkoumání komunikace a médií II.** (de Saussure a strukturalistická diference ve znakové produkci; Barthesova paradigmatica a syntagmatika znakové produkce; Lotmanova teorie druhotných systémů a ne/paradigmatické kultury).
- d. **Hlavní iniciativy sémiotiky a jejich význam pro zkoumání komunikace a médií III.** (Derridova gramatologie a dekonstrukce; Ecova sémiotická syntéza).
- e. **Médium „znak“ a médium znaku.** (Luhmannovo systémové pojetí – řeč a písmo. Derridovo systémové pojetí – řeč a písmo. Důsledky pro zkoumání médií.)
- f. **Základní okruhy sémiotických problémů současných médií** (tištěných, hlasových, obrazových, multi- a hyper-).

Doporučená literatura:

- BARTHES, R.: *Nulový stupeň rukopisu. Základy sémiologie*. Praha: Čs. spisovatel 1967, s. 61–131.
- CASTELLS, M.: *The Information Age. Economy, Society and Culture: The Rise of Network Society*. Cambridge, Mass.: Blackwell 2000.
- DELEUZE, G.: *Podla čoho sa pozná štrukturalizmus?* Bratislava: Archa 1993.
- DERRIDA, J.: *Gramatológia*. Bratislava: Archa 1999.
- DERRIDA, J.: *Struktura, znak a hra v diskursu věd o člověku*. In týž: *Texty k dekonstrukci*. Bratislava: Archa 1993, s. 177–195.

- ECO, U.: *Mysl a smysl*. Praha: Vize 97 2000.
 ECO, U.: *Teorie sémiotiky*. Brno: JAMU 2004.
 FLUSSER, V.: *Do univerza technických obrazů*, Praha: OSPVU 2001.
 FLUSSER, V.: *Za filosofii fotografie*, Praha: Hynek 1994.
 GREIMAS, A. J. – COURTÈS, J.: *Semiotics and Language: An Analytical Dictionary*. Bloomington: Indiana University Press 1982.
 HABERMAS, J.: *Teorie des kommunikativen Handelns. Bd. 1-2*. Frankfurt am Main: Suhrkamp 1981.
 PALEK, B. (ed.): *Sémiotika*. Praha: Univerzita Karlova 1997.
 TEJERA, V.: *Semiotics from Peirce to Barthes*. New York: E. J. Brill 1988.
 VIRILIO, P.: *Informatická bomba*. Červený Kostelec: Pavel Mervart 2004.

4. 6. metodologický

(témata jsou pokryta např. kurzy *Metody a techniky výzkumu v sociálních vědách*, *Kvantitativní výzkum v mediálních studiích*, *Kvalitativní výzkum v mediálních studiích*, *Obecná metodologie věd*, *Statistická analýza dat*, *Teorie publika* apod.)

- a. **Obecná metodologie vědy, specifika výzkumu v sociálních vědách**, specifická/oborová metodologie mediálních studií
- b. **Problémy výběru zkoumané populace a vzorku** (odlišnost výběru respondentů v kvalitativním a kvantitativním výzkumu, k čemu je reprezentativita a kdy je potřebná?).
- c. **Základní techniky sběru dat – jak zkoumat příjemce a zadavatele** (dotazování, pozorování, etnografie, mikrosociologie).
- d. **Způsoby analýzy mediálních obsahů** (sémiotická, diskurzivní, narativní, analýza, interpretativní čtení, hermeneutika)
- e. **Kvantitativní metody zpracování dat** (úrovně měření v sociálních vědách, jak zvolit indikátor? škálování, validita a reliabilita, statistická analýza dat, souvislost proměnných, významnost vztahů, interpretace, nepravá souvislost).
- f. **Kvalitativní postupy zkoumání** (specifika sběru dat, analýza a interpretace, zakotvená teorie, hermeneutika, program Atlas).

Doporučená literatura:

- BRUMLA, M.: „Zdroje mimořádného zkresení odpovědi na otázky dotazníku a cesty k jeho neutralizaci.“ In *Sociologický časopis* 1973, č. 5, s. 520–532.
 BURIÁNEK, J.: „K souvislosti mezi hypotézami a cílem výzkumu.“ In *Sociologický časopis* 1981, č. 4, s. 423–431.
 FAY, B.: *Současná filozofie sociálních věd*. Praha: Slon 2002.
 FERJENČÍK, J.: *Úvod do psychologického výzkumu. Jak zkoumat lidskou duši*. Praha: Portál 2000.
 HENDL, J.: *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Karolinum 1997.
 KERLINGER, F. N.: *Základy výzkumu chování*. Praha: Academia 1972.
 KOL. AUTORŮ: *Média a realita*, Brno: MU 2000.
 KRONICKOVÁ, J. C.: „Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat.“ In *Sociologický časopis* 1997, č. 33, s. 57–67.
 MILLS, Ch. W.: „Intelektuální mistrovství.“ In týž: *Sociologická imaginace*. Praha: Slon 2003.
 MORGAN, D. L.: *Ohniskové skupiny jako metoda kvalitativního výzkumu*. Brno: Sdružení SCAN 2001.
 MORLEY, D.: *Family Television*. London: Routledge 1986.
 NEUENDORF, K. A.: *The Content Analysis Guidebook*. London: Sage 2002.
 PETRUSEK, M.: *Teorie a metoda v moderní sociologii*. Praha, Karolinum 1993.
 POPPER, K. R.: *Život je řešení problémů. O poznání, dějinách a politice*. Praha: Mladá fronta 1998.
 PUNCH, K. F.: *Úspěšný návrh výzkumu*. Praha: Portál 2008.
 PUNCH, K. F.: *Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Portál 2008.

- SCHULZ, W. – SCHERER, H. – HAGEN, L. – REIFOVÁ, I. – KONČELÍK, J.: *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Univerzita Karlova 2004.
- STRAUSS, A. L. – CORBIN, J.: *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert 1999.
- SURYNEK, A. – KOMÁRKOVÁ, R. – KAŠPAROVÁ, E.: *Základy sociologického výzkumu*. Praha, Management Press 2001.
- SWOBODA, H.: *Moderní statistika*. Praha: Svoboda 1977.
- TRAMPOTA, T. - VOJTĚCHOVSKÁ, M.: *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál 2011.
- WEBER, M.: *Sociologie, metodologie, politika*. Praha: Oikoymenth 1998.